

pojasnjujoča hkrati lavretanske litanije, in po jeden vzgled, povzet skoro brezizjemno iz življenjepisov svetnikov, kateri so bili prav posebni častilci Marijini. Ta oddelek se odlikuje po lapidarnem slogu, kjer ima vsak stavek zase kaj pomena; pozna se mu, da je sad mnoge premišljevanja, in za nas več ali manj novo izločevanje posameznih točk priča, da je to delo učenega jezuita. Drugi del obsega razne molitve, med katerimi bi mašne že smele biti krajše. Zaključen je ta del s tehnično dovršenim prevodom malih dnevnih v čast Materi Božji, katere je prevel naš vrli pesnik g. A. Hribar. Zastran molitev, ki so sploh v bogoslužni rabi, nikakor ni odobravati, da jih ima skoro vsak nov molitvenik kaj izpremenjene; tu omenjamo le molitve po vsaki tihi sveti maši in lavretanskih litanij, kjer se v našem molitveniku čita n. pr. namestu „sv. Mati Božja“ — „sv. božja porodnica“, potem „Mati prečudežna“, „Devica najmodrejša“. V tem delu se pogreša molitev v čast sv. Jožefu, ki se moli pri rožnivenški pobožnosti. Gledé na pesniški proizvod tega dela poudarjamo posebej še, da je kaj lepo in koristno, ko imamo v letošnjih družbenih knjigah pesmi nabožnega obsega od pravih pesnikov. Bil je že skrajni čas za to. Ako je treba svétne pesmi toliko likati in piliti ter skrbeti za blagolasne rime, ali naj mar nabožne pesmi po obliki zastajajo za onimi? In vendar, kako malo imamo od naših najboljših pesnikov nabožnih proizvodov! Po drugi strani je pa ogromno število svetih pesmij v obliki slabo rimana proza od raznih pesnikov, katerih „duh je sicer voljan, meso pa slabo“. V tretjem delu so pesmi brez podpisov v čast Mariji Devici, majevi Kraljici.

Jezik v naši knjigi je dovolj lep, a bil bi še lepši, ko bi ne bilo zlasti v molitvah prvega dela toliko samostavnikov. Tudi ni izdajatelj dosleden v pisavi: Mati Božja in božja porodnica, piše te pridevke sedaj z veliko, sedaj z malo začetnico. Tuja lastna imena naj bi se pisala po izreki, vsaj v oklepu. V knjigi, našem preprostem ljudstvu namenjeni, naj se nič nerazumnega ne „učini“, niti od „vzornikov“, „koji bi potem manj „dopadli“. Stavek: „Ko nekoliko časa svoje oči proti nebesom obrne“ ni pravilen (str. 41). Odstavek o razodenju sv. Brigitte bi bolje izostal (str. 121). Slika pred naslovno stranjo bi bila lahko lepša. Sicer pa se mora splošno reči, da je letošnja šmarnična knjiga po vsebini in jeziku boljša kakor marsikateri molitvenik prejšnjih let.

Val. Bernik.

Hrvaška književnost.

Predavanja o knjizi staroslovenskoj. Napisao Iv. Radetić sveč. profesor. Senj 1896.

V tej knjigi podaje pisatelj v navadnem preprostem načinu pregled vprašanja o jeziku staro-

slovanskem in nadaljevanju slovstvenega delovanja Cirila in Metoda. Knjiga je razdeljena v šest razdelkov. Govori o Slovanih pred dohodom sv. Cirila in Metoda v Panonijo; o Cirilu in Metodu, o narodu, kateri je govoril jezik najstarejših slovanskih knjig; o pismu Cirilovem; o slovstvenem delovanju sv. bratov na Moravskem, Hrvaškem, v Srbiji in Bulgariji. Pisatelj je v kratkem posnel vse, kar se je pisalo o tem na Hrvaškem in sploh med Slovani; iz tega povzema, kar se mu je zdelo najgotovnejše. Zgodovinskim načinom razpravlja vprašanje, kateri Slovani so govorili staro-cerkveni jezik; dovršuje pa razpravo z mnenjem Jagićevim „da su sv. braća mogla sobom donijeti narječje, a to bi bilo macedonsko ponješto različno od bugarskoga.“ Panonija nam je izhodišče za stari slovanski jezik, odkoder je prišel kot liturgični jezik med druge Slované. — Knjiga je pisana za širše občinstvo, torej se priporoča vsakomur, ki ga zanima to vprašanje.

Povjest župa i crkava zagrebačkih. I. Župa sv. Marka. Napisao Janko Barle. (Potiskano iz Obzora.) Dionička tiskara v Zagrebu. 1896. 8°. Str. 105.

Ime ga. Janka Barleta ni neznano čitateljem tega cenjenega lista; marljiv sotrudnik mu je bil od njegovega začetka. Pa tudi drugodi na slovenskem slovstvenem polju nahajamo mnogo njegovih spiskov. Sedaj pa je obdaril tudi svojo drugo domovino in njeno glavno mesto s prvim večjim delom veččega svojega peresa. Namenil si je namreč spisati zgodovino zagrebskih župnij in tako dopolniti prekrasno delo Tkalcíćevo, katero opisuje zgodovino prvostolne cerkve zagrebske. Prvi zvezek je izdal lani, in v njem popisuje zgodovino prve in največje župnije ne samo v mestu, ampak tudi v celi zagrebski nadškofiji, — župnije sv. Marka. Natančno iz virov je popisal v prvem delu zgodovino same stavbe župnijske cerkve, oltarjev, orgel, propovednice, krstilnice, izpovednic, zakristije, zvonov, zvonika, kapelic, potem vrsto župnikov, kapelanov (žal, da kapelane našteva samo do leta 1800), orglavcev in pevcev, a nazadnje raznoterne cehe in bratovščine. V drugem delu opisuje vse podružnice, od katerih jih je nekoliko že porušeni in povsem pozabljeni. Pisatelj je lepo dovršil svojo nalogo in nam v skupini podal, kar je po raznoternih arhivih in knjižnicah raztreseno, lep donesek k cerkveni zgodovini na Hrvaškem, posebno pak v njenem glavnem mestu Zagrebu. Upamo, da tudi nadaljni zvezki ne bodo zaostajali za tem in da kmalu ugledajo beli dan.

Družba sv. Jeronima je izdala za l. 1896. te-le knjige:

1. **Danica.** Koledar i ljetopis društva Svetojeronimskoga.

2. **Život Gospodina našega Isusa Krista,** kako ga četiri evangelista opisuju. Od Georgia